

Bu çözüm kitapçığında 75 sorunun çözümü vardır.

1. Teokratik Tarih Anlayışı

Hristiyanlığın önde gelen azizlerinden Sn. Augustinus tarafından Hristiyanlığın erken dönemlerinde ortaya atılmış bir tarih görüşüdür. Bu anlayışa göre tarihin seyri ve insanların yaşamları ancak dine bağlıdır. Uluslar sadece din emirlerine uyarsa mutluluğa ulaşırlar.

Temsilcileri Pater Schimldt ve Alfred Feder'dir.

CEVAP A

2. Bahaeddin Ögel, Orta Asya Türk tarihi ile ilgili Çin arşivlerine inerek araştırmalar yapan sayılı tarihçilerdendir. Türk tarihinin bütünlüğü, Türklerin göçebeliği, Türk-Moğol meselesi gibi pek çok tarihsel mesele hakkında tezler ortaya atmıştır. Alanıyla ilgili 20 cilt kitap ve 120'den fazla makale yazmıştır.

CEVAP B

3.

Arkeometri: İnsanlığın kültür tarihini anlamada arkeologlara yardımcı olabilmek için antik eserlerin ve materyallerin pozitif bilim yöntemleriyle incelenmesidir.

Epigrami: Eski çağlarda mezar taşlarına yazılan kısa koşuk parçaları inceleyen bilim dalıdır.

Onomastik: İsim bilimidir.

Paleontoloji: Fosilleri veri olarak kullanarak dünyada yaşamın tarihini yazmak amacını taşıyan bilim dalıdır.

Genoloji (Şecereleler): Bir kişi veya ailenin soyağacını inceleyen ve araştıran bilim dalıdır. Eski dilde İlmü'l-Ensâb olarak bilinmektedir.

CEVAP E

4. Tarihî olaylar soyut ve genel değildir. Somut ve özeldir. Malazgirt Savaşı, İstanbul'un fethi, Ankara'nın yeni Türk devletinin başkenti olması vb. Başlangıç ve bitişleri bellidir. Olgular, olayların sonuçlarına bağlı olarak ortaya çıkan uzun süreli gelişmelerdir. Anadolu'nun Türkleşmesi, İslamiyet'in yayılması vb. gelişmeler olgudur.

CEVAP D

5. 12 hayvanlı Türk takvimi Asya Hunları tarafından icat edilen, Çinliler ve Türkî halklar tarafından yaygın olarak kullanılmış bir takvimdir. Ayrıca Japonlar, Koreliler, Vietnamlılar, Moğollar ve Mançular da değişik versiyonlarını kullanmışlardır. Güneş yılı esaslıdır. 12 yılda 1 devir yapar. Yıllar sayı ile değil, hayvan adlarıyla gösterilir. Aylar sayılarla belirtilmiştir. Bu takvimde 12 yılın başa dönme süreci beş kez gerçekleştiğinde yani 60 yılda bir çağ atlanmış olur. Bu takvim Mete Han'ın tahta çıkış tarihi olan MÖ 209'da başlar.

CEVAP D

6. **Aklam-ı Sitte:** Hat sanatında 6 çeşit yazıya verilen isimdir. Bunlar; sülüs, nesih, tevki, muhakkak, rika ve reyhanîdir. Bu türleri oluşturan Amasyalı Yakut'tur. Celi, hat sanatında her cins yazının iri yazılan şekline verilen isimdir.

CEVAP C

7. Soruda özellikleri verilen yazı türü "talik"tir. Osmanlı Devleti'nde kadınlarda, şeriyeye sicillerinde kullanmışlardır. Özellikle fetvalar bu yazı şekliyle yazılmıştır. Bazı levha ve çeşme kitabelerinde de rastlanır. Bu yazıya İran'da nestalik denir.

CEVAP C

0	۰	5	۵
1	۱	6	۶
2	۲	7	۷
3	۳	8	۸
4	۴	9	۹

8. Soruda verilen Şaban 1371: ۱۳۸۱ با شابا ya-

zımını yanlıştır. Doğrusu Şaban 1381 olmalıdır. Osmanlıca 7 ve 8 harfleri birbirine benzemesi sebebiyle karıştırılmaktadır. Dikkatli olunması gerekir.

CEVAP C

9. Orta Çağ Avrupa'sında sömürgecilik olarak adlandırılan koloncilik faaliyetleri İlk Çağ medeniyetlerinden Asur, Fenike, İyonya, Yunan, Roma uygarlıklarında görülmektedir.

CEVAP E

10. Dünyada Paleolitik Dönem'e ait ilk izlere İspanya'daki Altamira, Fransa'da Lasque (Laskö) mağaralarında rastlanmıştır. Türkiye'de bu döneme ait kalıntıların bulunduğu yerlere Antalya'da Karain, Beldibi, Mağaracık ve Belbaşı, Samsun'da Dündartepe, İstanbul'da Yarımburgaz mağaraları örnek gösterilebilir. Diyarbakır Çayönü ise Cilalı Taş Devri'ne ait izlerin bulunduğu yerdir.

CEVAP D

11. Akaların egemenliğine son vererek Yunanistan ve Ege adalarını ele geçiren Dorlar, "polis" adı verilen şehir devletleri kurdular. Atina, Sparta, Korint, Tebai, Larissa bu şehir devletlerinin en önemlilerindedir. Bu devletler Yunanistan'ı ele geçirmek isteyen Perslere karşı başarılı oldular.

CEVAP E

12. Moyen-Çur Dönemi:

Bu dönemde Uygurlar en parlak ve en güçlü dönemlerini yaşamışlardır.

Kırgız, Karluk, Türgiş, Basmiller Uygurlara bağlamıştır.

Talas Savaşı (751) bu dönemde yaşanmış olup Çin'de çıkan karışıklıklar nedeniyle Çin imparatoru Moyen-Çur'dan yardım istemiş ve bunun karşılığında kız kardeşini Moyen-Çur ile evlendirmiştir.

*Çin ile akrabalık bu dönemde kurulmuştur. Bu ilişki ile Çinliler Uygurların zayıf yanlarını öğrenmişlerdir.

*Bu dönemde Sine-Uşi Yazıtları hazırlanmıştır.

CEVAP B

13. 1223 yılında Moğolların Rus ve Kumanların üzerine saldırıya geçmesi ile başlayan savaş Kalka Nehri Muharebesi'dir. Moğolların bu savaşta uyguladıkları taktik kendilerinden sayıca fazla olan düşmanlarını yenmelerini sağlamıştır. Moğollar fazla savaşmadan geri çekildiler. Rus-Kuman orduları zaferi kazandıklarını sanarak onları kovalamaya başladılar. Moğolların amacı onları yok edilebilecek bir bölgeye çekmekti. Ruslar ve Kumanlar Moğolları 8 gün kovaladılar. Moğollar Kalka Nehri çevresine gelince durup savaşıma başladılar. Savaş sonucunda Moğollar kendilerinden 4 kat üstün Rus-Kuman ordusunu yendiler.

CEVAP E

14. *Manas Destanı*, Kırgızların millî destanıdır. Mani dinini yaşayan Karahitaylar ile Müslüman Karahanlılar arasındaki mücadelede Kırgızların durumunu ve Manas adlı kişinin başından geçenleri anlatan destandır. Bu destandan ilk defa, Kazak-Kırgız yöneticisi olan Rus aslından Fernel bahsetmiştir.

CEVAP C

15. Özellikleri verilen eser Kıpçaklara ait olan *Codex Cumanicus* adlı sözlüktür. Türk dili ve kültür tarihi bakımından son derece önemli eserlerden birisi olan *Codex Cumanicus*, IX-XIV. yüzyıllar arasında Orta Asya'nın batısından başlayan, kuzeyde Orta İdil Bölgesi'ne, güneyde Kırım'a, batıda Tuna kıyılarına kadar uzanan ve Deşti Kıpçak (Kıpçak Bozkırı) denilen geniş coğrafyada yaşamış olan Kıpçak (Kuman) Türklerinden günümüze gelebilmiş tek eserdir. *Codex Cumanicus*'un bilinen tek yazma nüshası Venedik'te Saint Marcus Kütüphanesi'ndedir. Araştırmacıların çoğu, eserin içeriğinden hareketle, bir taraftan yabancılara Kıpçak Türkçesini öğretmek, diğer yandan da Kıpçaklar arasında Hıristiyanlığı yaymak amacıyla pratik bir eser olarak hazırlandığı görüşündedirler.

CEVAP A

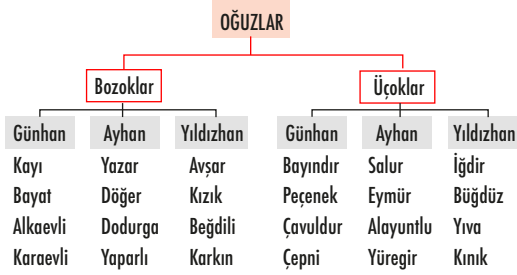
16. Kargan Savaşı, 717 yılında Bilge Kağan komutasındaki Kök Türk ordusu ile Uygurlar arasında gerçekleşmiş bir savaştır. 717 yılında Bilge Kağan komutasındaki Kök Türk ordusu Selenga Irmağı boyunca ilerlemiş ve Kargan Geçidi'nde Uygurları bozguna uğratmıştır. Uygur hükümdarı bu yenilgiden sonra birkaç yüz adamıyla doğuya doğru kaçmak zorunda kalmıştır.

CEVAP A

17. Soruda verilen bilgilerden C seçeneği yanlıştır. Çünkü Türkler arasında ilk madeni para Kök Türkler Dönemi'nde tüz değil yarmak adıyla basılmıştır. Tüz İslamiyet öncesi Türk devletlerinde halk ile yöneticiler arasında yapılan sözlü anlaşmaya denir.

CEVAP C

18.

Destanlara göre Oğuzlar, Oğuz Han'ın 6 oğlu ve onların 4'er oğlundan meydana gelmişlerdir. Meydana gelen bu 24 boyun ayrı adı ve ünvanları vardır. Bu bölümlene *Oğuz Kağan Destanı*'nden kaynaklanmaktadır. Bu boylar günümüze kadar gelen birçok Türk devletinin kurulmasını sağlamıştır. A seçeneğindeki Aşına boyu Kök Türkleri kuran boy olmasına rağmen 24 Oğuz boyundan biri değildir.

CEVAP A

19. Sorulan Arap seyyahı Tamim İbn-i Bahr'dır. Yazdığı *Seyahatname* adlı eserde Uygurların yaşam biçimi hakkında bilgi vermiştir.

CEVAP D

20. Türklerde ahiret inancının göstergeleri;

Kişilerin mezarlarına eşyalarıyla birlikte gömülmesi, cennet ve cehennem anlayışlarının görülmesi, balbal adı verilen mezar taşlarının olması, oda biçiminde mezarların bulunması ve mumyalama tekniğinin kullanılmasıdır.

Yuğ adı verilen cenaze törenleri ilahi olmayan ve ahiret inancının olmadığı Şamanizm gibi inanışlarda da görülmektedir.

CEVAP D

21. El Kindi (801-873):

Kindî felsefe, tıp, matematik astronomi, ilahiyat, psikoloji, fizik, kimya ve müziğe kadar pek çok bilim dalında eser yazan Arap bilim insanıdır.

İlk İslam filozofudur. Orta Çağ Avrupası'nda Alkindus adıyla tanınmaktadır. Felsefenin amacının Tanrı'ya erişmek olduğunu öne süren El-Kindî'ye göre, felsefi bilginin ilk basamağı akıl yürütmedir.

Kindî astronomi konusundaki açık düşüncelerini, içerisinde soruların ve cevapların, hava değişimi, güneş tutulması, yıldızların ışınları tezlerinin bulunduğu 40 bölümden oluşan *Yıldızlardaki Kanun* adlı kitabında toplamıştır.

CEVAP A

22. Tarihi bilgilere göre, Müslümanların ilk İstanbul kuşatması 665'de Halife Muaviye zamanında yapılmıştır. Emevilerin İstanbul kuşatmaları farklı halifeler döneminde aralıklarla 722 yılına kadar sürmüştür. Hz. Muhammed'in bayraktarı Hz. Ebu Eyyub El-Ensari de 668 tarihli kuşatma sırasında şehit düşmüş ve surların dibine gömülmüştür.

İstanbul'u kuşatan diğer Müslüman devlet Abbasiilerdir. Halife Mehdi Dönemi'nde 782 yılında ilk kez kuşatılmış olup 970 yılına kadar farklı dönemlerde kuşatmalar sürmüştür. Ancak Fatımilerin İstanbul kuşatmasıyla ilgili bir bilgi yoktur.

CEVAP D

23. Abbâsîler Dönemi'nde siyasî, iktisadî ve dinî sebeplere dayanan isyanlara sık sık rastlanmaktadır. Özellikle Halife Mutasım zamanında bu ayaklanmalar yoğunlaşmıştır. Bu isyanların en önemlileri; Babek, Mazyar, Mukanna (Peçeli), Zındıklık, Ravendiye ve Zenciler Hareketi'dir. Bu ayaklanmaların en önemlisi ve en geniş alana yayılanı Babek İsyanı'dır. Zübeyr İsyanı ise Emeviler zamanında görülmüştür.

CEVAP B

24. Karahanlılar 1042 yılında Yusuf Kadir Han'ın ölümünden sonra hanedan içindeki kavgalar sebebiyle Doğu ve Batı Karahanlı devletleri olarak ikiye bölünmüştür. Batı Karahanlı Devleti, 1042-1212 yılları arasında hüküm sürmüştür. İlk başkenti Özkent olan devlet 1212 yılında Harzemşahlar tarafından yıkılmıştır. Önemli merkezleri Balasagun, Talas ve Kaşgar olan Doğu Karahanlı Devleti ise 1211 yılında Karahitaylar tarafından yıkılmıştır.

CEVAP A

25. Güney Suriye ve Filistin topraklarına tamamen sahip olmuş büyük Türk komutanı Atsız Bey'dir. Kudüs ve Şam topraklarını ele geçirdikten sonra büyük hükümdar ünvanını almıştır. Ele geçirdiği ülkelerde Büyük Selçuklu Devleti'ne bağlı bir Türkmen Beyliği oluşturmuştur. Atsız, Mısır'ı da alarak faaliyetini tamamlamak istemişse de, bu teşebbüsünde başarılı olamamıştır. Dolayısıyla, Büyük Selçuklu sultanlarının Suriye, Filistin ve Mısır politikalarında ancak kısmen başarı sağlanabilmiştir.

CEVAP B

26. Özellikleri verilen Türk devleti Harzemşahlardır. Harzem bölgesinde Gürgeç merkez olmak üzere kurulmuş olup bağımsızlıklarını kazanmadan önce Büyük Selçuklulara bağlı olarak yaşamışlardır. İl-Arslan Dönemi'nde Büyük Selçuklu Sultanı Sencer'in ölümünden sonra bağımsız olmuşlardır. Kurucuları ise Anuş Tigin'dir.

CEVAP B

27. Anadolu Selçuklularında özellikle taş, çini, yalancı mermer üzerine işlenmiş birbirini kesen sekizgenlerden, altıgenlerden, yıldızlardan doğan çeşitli geometrik motifler, dörtlü düğümler, gamalı haçlar, rozetler, madalyonlar, palmet, lotus, kıvrık dallar, rûmiler, küfi ve nesih yazılar yaygın biçimde kullanılmıştır. Bunların yanısıra insan, melek ve hayvan figürleriyle sıkça karşılaşmaktadır. Uygur Turfan resimlerini hatırlatan insan figürleri, yuvarlak yüzlü, çekik gözlü, küçük ağızlı, ince burunlu tiplerdir. Bir elinde mendil ya da kadeh tutan, bağdaş kurmuş biçimde oturan (Türk oturuşu) hükümdar motifine çinilerde, yalancı mermer kabartmalarda ve maden sanatında rastlanmaktadır.

CEVAP E

28. Medici ailesi 13. ye 17. yüzyıllar arasında Floransa`da (İtalya) yaşamış güçlü ve etkin bir ailedir. Aile üç papa (X. Leo, VII. Clement, XI. Leo), çok sayıda Floransa hükümdarı ve daha sonra Fransa kraliyet mensubu yetiştirmiş, ayrıca İtalyan Rönesansı'nı etkilemiştir.

Kluni ise aile değil tarikattır. Haçlı Seferleri'nde Hristiyanları Müslümanlar üzerine gönderen tarikatın adıdır.

Bermeki ailesi Abbasi Devleti'nin meşhur vezirlerinin mensup olduğu büyük bir ailedir. Abbasi Devleti'nin hem idaresinde ve hem de memleketin imarında, ilmin yayılmasında, ziraat, sanat, ticaret ve diğer alanların gelişmesinde çok hizmet etmişlerdir.

Beni Ümeyye ise Emevi Devleti'nin soyunun dayandığı kabile olarak bilinir.

Piyer ailesi ise özellikle Keşiş Piyer döneminde Haçlı Seferleri'ne öncülük eden ailedir.

CEVAP A

29. 1281'de Ertuğrul Gazi'nin vefatından sonra Kayı boyunun başına Osman Bey geçmiştir. Kayı boyunun Söğüt'te bulunmasından rahatsız olan İnegöl Tekfuru ile 1285'te yapılan savaşta galip gelinerek Kulacahisar ele geçirilmiştir. Bu savaş sonrasında ise 1287'de Ermenibeli ve Domanıç savaşlarında galip gelen Osman Bey Karacahisar, Yarhisar ve Bilecik'i de ele geçirmiştir.

CEVAP E

30. Şehzade Selim'in Şah İsmail sorunu sebebiyle babası II. Bayezid ile giriştiği taht mücadelesi Karıştıran Savaşı'dır. (1512) Mücadeleyi Bayezid kazanmasın rağmen, yeniçerilerin Şehzade Selim'e destek olmasıyla tahta Selim geçirilmiştir. Dimetoka'da yaşamak için buraya giden II.Bayezid yolda vefat etmiştir.

CEVAP A

31. Baharat Yolu'nu ele geçirmek isteyen Portekizlilerin bölgedeki Müslüman ticaret gemilerine saldırması ve Hint Gücerat Sultanlığı hükümdarının Portekizlilere karşı yardım istemesi üzerine buraya doğru Kanuni Dönemi'nde 1538, 1551, 1552 ve 1553 yıllarında dört ayrı sefer düzenlenmiştir. Bu seferlerden istenilen başarı sağlanamamıştır. Hint Deniz Seferleri'ne katılan kaptanıderyalar Hadım Süleyman Paşa, Pirî Reis, Murat Reis, Seydi Ali Reis olmuştur.

CEVAP B

32. İran'ın 1635'te Bağdat'ı işgal edip Anadolu'da Şiilik propagandası yapması üzerine 1635-1639 yılları arasında mücadeleler IV. Murat Dönemi'nde yeniden başlamıştır. IV. Murat'ın Bağdat üzerine sefere çıkması ve İran'ı mağlup etmesi üzerine iki devlet arasında 1639'da Kasr-ı Şirin Antlaşması yapılmıştır. Bu antlaşmaya göre;

Bağdat Osmanlıya bırakılırken Revan ve Azerbaycan İran'a bırakılmıştır.

Zağros Dağları sınır olarak kabul edilmiştir.

IV. Murat Bağdat'ı aldığı için Bağdat Fatihisi olarak anılmıştır.

CEVAP D

33. Osmanlı Devleti'nde Kösem Mahpeyker Sultan'ın (Kösem Sultan) 3 yıllık (1648-1651) saltanat naibeliği devrine Ağalar Saltanatı denir. Bu dönemde tahta oturtulan Sultan IV. Mehmet henüz 6,5 yaşındadır ve iktidar çeşitli ellerde dolaşır. Bu dönemde gerçek iktidar "ağalar" denen Yeniçeri ağalarındadır. Kösem Sultan iktidarı onlarla paylaşır. Devir yolsuzluk, rüşvet ve anarşi devridir. Bu dönem sonunda Kösem Sultan öldürülür.

CEVAP A

34. I.Ahmet Dönemi'nde Ekber ve Erşed Sistemi kabul edilerek devletin başına hanedandan yaşı en büyük ve akli dengesi yerinde olan kişinin geçmesine kadar verilmiştir. Bu tarihten önce uygulanan padişahlığın babadan oğula geçmesine ise Amud Nesebi denir.

Müstemen: Osmanlı ülkelerinde oturmasına izin verilen yabancı uyruklu gayrimüslimlerdir.

Hastalıklı, yaşlı sakat yeniçerilerin emekliye ayrılanlarına oturak denir.

II. Mehmet Dönemi'nde padişahların divan toplantılarını izledikleri özel bölüme Kasrı Adl denir.

Tevliyet: Vakıf işlerine bakma görevine denir.

CEVAP B

35. Osmanlı ordusunda sarp geçitlerde asayiş ve özellikle Bosna - Macaristan sınırındaki kalelere gerekli muhafızların bir kısmını sağlamak için görevli Hristiyan askerlere martolos denir. Cerehor ise Hristiyanlardan oluşan ve siper kazıp yol açmakla sorumlu olan sınıftır. Diğer seçenekler doğrudur.

CEVAP E

36. 1787-1792 Osmanlı-Rus Savaşı sırasında Prens Potemkin, Osmanlı Devleti'ni yıkma projesini Grek Projesi adıyla hazırladı. Bu projeye göre Türkler Avrupa'dan atılacak, İstanbul merkez olmak üzere bir Rus prensinin yönetiminde Grek devleti kurulacaktı.

Dakya Projesi ise Rusya ve Avusturya arasında Osmanlı topraklarını paylaşmak amacıyla hazırlanmıştır.

Projeye göre Eflâk-Boğdan ve Besarabya'da yani Din-yester ve Tuna nehirleri arasında Dakya adıyla Rusya ve Avusturya'ya bağımlı bir devlet kurulacak, Bosna, Hersek ve Sırbistan Avusturya'ya verilecek ve Bizans İmparatorluğu yeniden kurulacaktı.

CEVAP D

37. 1908'de yayın hayatına başlayan *Demet* adlı dergide Halide Edip, İsmet Hakkı, Fatma Müzehher gibi kadın yazarların yazıları da yer almıştır. Bu dergide kadınların mesleki olarak sınırlandırılmalarına tepki gösterilerek kız okullarına da fen dersleri konması gerektiği vurgulanmıştır. 30 Kasım 1908 - 11 Ocak 1909 tarihleri arasında sadece yedi sayı çıkabilmiştir.

CEVAP C

38. 1911-1912 arasında Libya'da İtalyanlara karşı meydana gelen direnişte Mustafa Kemal ve arkadaşlarına Libya'daki Sunusi Tarikatı Lideri Şeyh Ahmed Sunusi destek olmuştur. Şeyh Ahmed Sunusi, direnişin manevi lideri olarak kabul edilmiştir. Her gittiği yerde Millî Hareket'in bir cihad olduğu "İslamiyet'in kurtarıcısı olan ordumuzu" desteklemenin herkese farz olduğunu ifade etmiştir. Enver Paşa'nın vasıtasıyla Sunusiler Teşkilat-ı Mahsusada görevlendirilmiştir. Trablusgarp başta olmak üzere Kuzey Afrika'da ve Orta Afrika'da İtalyanlara, İngilizlere ve Fransızlara karşı direniş onlar örgütlemiştir. Sunusiler I.Dünya Savaşı'nda Osmanlı Devleti'nin ilan ettiği cihada da katılmışlardır.

CEVAP A

39. I. Dünya Savaşı sonunda imzalanan Mondros Mütarekesi, Osmanlı Devleti birliklerinin Güney Kafkasya'dan çekilmesini öngörmüştür. Bu durum Doğu Anadolu'da vaat edilen Ermeni devletinin kurulmasını kolaylaştıracaktı. Ermeni devleti kurulmasını engellemek için 29 Ekim 1918 tarihinde Ahıska ve Ahılkelek çevresinde Ahıska Hükümet-i Muvakkatası (Ahıska Geçici Hükümeti), 3 Kasım 1918 tarihinde Emir Bey Ekberzâde başkanlığında, merkezi İğdir olmak üzere Aras Türk Hükümeti ve 5 Kasım 1918'de Kepenekçi Emin Ağa (Emin Ağa Borçalı) ve Piroğlu Fahreddin Bey başkanlıklarında merkezi Kars olmak üzere Kars İslâm Şûrası kurulmuştur. 30 Kasım 1918 tarihinde Kars'ta toplanan kongrede bu üç hükümet Kars Millî İslâm Şûrası Merkez-i Umumisi adı altında birleşmiştir. Kars Millî İslâm Şûrası'nın adı Cenûb-i Garbî Kafkas Hükümet-i Muvakkata-i Milliyesi (Güneybatı Kafkasya Milli Geçici Hükümeti) olarak değiştirilmiştir.

CEVAP C

40. Amasya Görüşmeleri öncesinde Şeyh Recep, Ahmet Kemal ve Celal isimli üç şahıs Sivas'tan Salih Paşa'ya, padişaha ve Mustafa Kemal'e tehdit içerikli üç telgraf çekmişlerdir. Mustafa Kemal Paşa'dan Millî Mücadele'den vazgeçmesini, Salih Paşa'dan Millî Mücadele'ye destek vermemesini, padişah'tan ise Millî Mücadele'ye katılanların din düşmanı ve asi ilan edilmesini istemişlerdir. Mustafa Kemal, Sivas Valisi Reşit Paşa ile Sivas'ta bulunan Heyet-i Temsiliye üyeleriyle temasa geçmiş, tekzip telgraflarının çekilmesini sağlamıştır. Mustafa Kemal'in isteğiyle Sivas Valisi Reşit Paşa, Şeyh Recep ve arkadaşlarını tutuklamıştır.

NOT: Mustafa Kemal'in *Nutuk*'ta bahsettiği tek isyan Şeyh Recep İsyanı'dır.

CEVAP A

41. 12 Ocak 1920 tarihinde toplanan son Osmanlı Mebusan Meclisinde alınan kararlar Misakımillî olarak adlandırılmaktadır. Mustafa Kemal Paşa'nın katılmadığı bu mecliste arkadaşlarından isteği Müdafaa-i Hukuk Grubu'nun kurulmasıydı. Ancak bu grup yerine Rauf Orbay başkanlığında Felah-ı Vatan Grubu kurulmuş ve bu grup Misakımillî Kararları'nın kabul edilmesini sağlamıştır.

CEVAP D

42. 30 Ekim 1918 tarihli Mondros Mütarekesi'ne göre; İngilizler Musul, Boğazlar bölgesi ,Antep, Maraş, Urfa topraklarını alırken Fransızlar ise Adana ,Hatay bölgesini ele geçirmişti. Ancak iki devlet arasında 15 Eylül 1919 tarihinde Suriye Antlaşması imzalandı. Bu antlaşmaya göre Musul dahil Irak ve Ürdün ile Filistin toprakları İngiltere'nin olacaktı. Fransa ise Çukurova, Suriye, Lübnan ve İngilizler tarafından işgal edilmiş durumda olan Maraş, Antep ve Urfa bölgelerini alacaktı.

CEVAP C

43. İstiklâl Yolu, İnebolu sahilinden başlayıp Kastamonu ve Çankırı üzerinden Ankara'ya uzanan, Türk Kurtuluş Savaşı boyunca İnebolu'ya deniz yoluyla gelen cephanenin kağıtlarla cepheye ulaştırılmasında kullanılmış olan 344 km'lik yoldur.2018'de millî park ilan edilmiştir. 2006 yılından beri Kastamonu Valiliği tarafından Kastamonu'dan İnebolu'ya uzanan "İstiklâl Yolu ve Atatürk Yürüyüşü" düzenlenir.

CEVAP E

44. Sakarya Savaşı'nın ardından yapılan ve taarruz içeren, ancak hava şartları, komutanlar arasında birliğin sağlanamaması gibi nedenlerle uygulanamayan plan Sad Harekâtı'dır. Bu harekât planı yapılan düzenlemeler ile Büyük Taarruz adını almıştır. Yüksek komuta heyetinin son şeklini verdiği Sad Taarruz Planı'nın ordu komutanlarına açıklanması ve görüş alınması amacıyla "Futbol Müsabakası" adı altında gizlenerek ordu komutanlarının da bölgeye gelmesi sağlanmıştır. 26 Ağustos 1922 sabahı Sad Taarruz Planı'nın uygulanmasını ve tüm cephede genel taarruza geçilmesini emretmiştir. Sakarya Meydan Savaşı'ndan sonra diplomatik yollarla elde edilemeyen barış, 26 Ağustos 1922 sabahı silah zoruyla gerçekleştirilmiş ve Lozan'da Türk ulusunun bağımsızlık ve hür yaşama hakkı medeni âleme kabul ve tasdik ettirilmiştir.

CEVAP A

45. Mart 1928'de Türkiye Milletler Cemiyetinin Cenevre'de yapılmakta olan Silahsızlanma Konferansı Hazırlık Komisyonu'na Sovyetler Birliği delegesi Litvinov'un önerisi üzerine çağırılmıştır. Cumhuriyet rejiminin kurulmasından sonra Türkiye'nin katıldığı ilk uluslararası konferans olmuştur.

CEVAP A

46. II. TBMM, 23 Ağustos 1923 - 11 Ekim 1927 arasında görev yapmıştır. Bu mecliste Atatürk Ankara'dan vekil seçilmiştir. Sorudaki inkılapların tarihlerine bakıldığında; Tekke, Zaviye ve Türbelerin Kapatılması 1925, Şapka Kanunu 1925, Maarif Teşkilatı Hakkında Kanun 1926, Gazi Eğitim Enstitüsünün açılması 1925 yılında olmuşken Ankara Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesinin açılması 1935'te gerçekleşmiştir.

CEVAP E

47. 1927 yılında ülkemize gelerek Türkiye'nin mesleki teknik eğitim açısından durumunu ortaya koyan rapor hazırlayan Prof.Dr. Omar Buyse'dir. Raporunda mevcut sanat okullarının programlarının günün ihtiyaçlarını karşılamaktan uzak olduğunu, bu okulların yörelerinin sanat erbabına da hizmet etmesi gerekirken onlarla hiç ilgisi bulunmadığını belirtmiştir. Ülkesi Belçika'da İş Üniversiteleri kurduğu gibi "İş Üniversitesi" adlı kitabı da bulunmaktadır.

CEVAP A

48. 9 Şubat 1934'te Türkiye, Yunanistan, Yugoslavya ve Romanya arasında Atina'da imzalanarak oluşturulan Balkan Antantı'na katılan devletler, sınırlarını karşılıklı olarak garanti ettikleri gibi birbirlerine danışmadan herhangi bir Balkan devletiyle siyasi antlaşma yapmamayı taahhüt etmişlerdir. Türkiye'yi yapılan bu görüşmelerde Dışişleri Bakanı Tevfik Rüştü Aras temsil etmiştir.

CEVAP C

49. Galileo, modern fiziğin ve teleskopik astronominin kurucularındandır. Rönesans'ın bilimsel devrimine büyük katkıda bulunan Galileo "gözlemsel astronominin babası", "modern fiziğin babası" ve "bilimin babası" olarak tanınmıştır. Gezegenler ve diğer gök cisimleri ile ilgili çalışmalar yapmıştır. Çalışmalarını *İki Kâinat Sistemi Üzerine Konuşmalar* adlı kitabında toplamıştır. Engizisyon tarafından yargılanan Galileo'nun dalalet suçu işlediğinden şüphelenilmiş ve Galileo hem yazdıklarından caymaya zorlanmış hem de hayatının geri kalanını ev hapsinde geçirmeye mahkûm edilmiştir. Ev hapsindeyken en başarılı çalışmalarından olan *İki Yeni Bilim*'i yazmış ve bu kitapta kırk yıl öncesinde yaptığı kinematik ve maddelerin kuvveti ile ilgili çalışmalarına yer vermiştir.

CEVAP D

50. Baltık Denizi'nde artan Alman siyasi yayılcılığına karşı 1397'de Danimarka, İsveç, Norveç arasında Kalmar Birliği kurulmuştur. Birlik üç kurucu ülke dışında bu ülkelere bağlı olan Finlandiya, Grönland, İzlanda ve diğer bağlı toprakları da kapsamaktadır.

CEVAP B

51. 19 Şubat 1932 tarihinde açılan Halkevlerinin başlıca kuruluş amaçları arasında Atatürk ilke ve devrimlerini geniş halk kitlelerine iletmek ve benimsetmek, millî kültür öğelerini araştırmak, aynı ideali paylaşan insanlar için sosyal merkez oluşturmak ve toplumun her kesiminden insanın kaynaşmasını temin etmek yer almaktadır. Yurt dışında açılan ilk ve tek Halkevi olan Londra Halkevi, 19 Şubat 1942 tarihinde açılmıştır. Başkanlığını Türkiye'nin Londra büyükelçilerinin yaptığı Londra Halkevinin kuruluş amaçları arasında; çeşitli etkinlikler düzenlemek suretiyle Türkiye'yi ve Türk kültürünü İngilizlere tanıtmak, iki ülke arasındaki kültürel ilişkileri geliştirmek, çeşitli nedenlerle İngiltere'ye giden Türk vatandaşları için sosyal bir merkez oluşturmak bulunmaktadır.

CEVAP C

52. Osmanlı Devleti'nden kalma tekke ve zaviyeler halkın dinî duygularını istismar ediyor ve yapılan inkılaplara karşı çıkıyorlardı. Medreselerin kapatılmasından sonra da Şeyh Sait İsyanı'nda etkili olmalarından dolayı çıkarılan kanunla tekke, zaviye ve türbeler kapatılmıştır. Aynı kanunla türbedarlık, seyyitlik, çelebilik, şeriflik, şeyhlik, dervişlik, müritlik, dedelik gibi dinî ünvanlar ile falcılık ve büyücülük yasaklanmıştır. Bey, efendi, hanım, paşa, ağa, hafız, hacı, molla, hazret gibi Osmanlı Devleti'nden kalan rütbe ve nişanların kaldırılması ise 1934'te çıkarılan Soyadı Kanunu ile olmuştur.

CEVAP D

53. Şeyh Sait Ayaklanması, 13 Şubat 1925'te Genç (Diyarbakır) ilinin Piran köyünde başladı. İsyân Elazığ, Bitlis ve Muş'a kadar yayıldı. İsyancılar ilerleyerek kuzeyde Erzurum, güneyde Diyarbakır önlerine kadar geldiler. Fethi Bey Hükûmeti, isyanı bastıramayınca istifa etti. Yeni hükûmeti İsmet Paşa kurdu. Ayaklanmanın bastırılması için birçok önlem alındı. Ülkenin doğusundaki ordu birlikleri takviye edildi. Bölgede sıkıyönetim ilan edildi. Bölgedeki huzur ve güvenliği sağlamaya yönelik Takriri Sükûn Kanunu çıkarıldı (4 Mart 1925), ve suçluların yargılanması amacıyla İstiklal Mahkemelerinin Ankara ve Diyarbakır'da kurulmasına karar verildi.

CEVAP D

54. 1910-1912 yıllarında Selanik'te yayımlanan ve millî bir edebiyat oluşturulması için önce dilde sadeleşmenin gerektiğini savunan derginin adı *Genç Kalemler* dergisidir. İmtiyaz sahibi ve sorumlu müdürü Nesimi Sarım Bey, başyazarı ise Ali Canip Bey'dir. İkinci cildinden itibaren İttihat ve Terakki desteğiyle çıkarılmıştır. *Genç Kalemler* daha çok, ikinci cildin Nisan 1911 tarihli ilk sayısında başlatılan "Yeni Lisan" adlı dil hareketiyle tanınır. *Genç Kalemler* 20. yüzyıl Türk edebiyatına damgasını vuracak olan "Millî Edebiyat" akımının da öncülüğünü yapmıştır.

CEVAP C

55. Mersinli Cemal Paşa Harbiye Nazırı olduğu (2 Ekim 1919) tarihinden Harbiye nazırından ayrıldığı (21 Ocak 1920) tarihine kadar Mustafa Kemal Paşa ile muhabere etmiş ve elinden geldiği kadar millî hareketleri desteklemiştir. Çoğu zaman gizli olan bu yazışmalarında Mustafa Kemal Nuh Bey, Cemal Paşa ise İsa Bey takma adını kullanmışlardır.

CEVAP C

56. Stresa Antlaşmaları, Hitler Almanya'sının Versay Antlaşması hükümlerine aykırı bir şekilde silahlanmasına tepki olarak, Fransa, İtalya ve İngiltere arasında 14 Nisan 1935'te imzalanan antlaşmalardır. Açıkça Almanya'yı hedef alan bu antlaşmalar, bu ülkeye karşı bir ortak tutum oluşturmayı amaçlamıştır.

CEVAP D

57. I. Dünya Savaşı'nda işgal ettiği Filistin bölgesinden İngiltere'nin 1948'de çekilmesiyle İsrail Devleti resmen kurulmuştur. Buna tepki olarak da Arap devletleri İsrail'e karşı savaşa girişmişlerdir. Başlayan Arap-İsrail Savaşları'nda savaşan Müslüman devletler; Mısır, Ürdün, Suriye, Lübnan, Irak'tır.

CEVAP B

58. 14'ler Olayı: İktidarın sivil bir yönetime bırakılmasında acele edilmemesini savunan Kurmay Albay Alparslan Türkeş ve 13 arkadaşının emekliye sevk edilerek yurt dışına gönderilmesi olayıdır.

147'likler Olayı: Darbe sırasında üniversitelerde görev yapan 147 öğretim görevlisinin emekliye sevk edilmesi olayıdır.

Eminsu Olayı: Ağustos 1960 - Şubat 1961 arasında Millî Birlik Komitesi tarafından emekliye sevk edilen 235 general ve yaklaşık 5.000 subay tarafından Emekli İnkılap Subayları Derneği kurulmuş ve orduya geri dönmeye çalışmışlardır. Bu derneğe bağlı emekli subaylar "Eminsular" olarak anılmıştır. En yüksek rütbeli üyesi olan Orgeneral Ragıp Gümüşpala daha sonra Adalet Partisinin genel başkanlığına getirilmiştir.

55'ler Olayı: Bir Kürt devleti kurmayı amaçladığı iddia edilen Doğu ve Güneydoğu'dan seçilen 55 ağa, şeyh ve aşiret reislerinin Batı Anadolu'ya sürgün edildiği bir olaydır.

1402'likler Olayı: 6 Kasım 1981'de çıkarılan 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu ile YÖK kuruldu. Bundan sonra 1402 sayılı Sıkıyönetim Kanunu'nun 2301 ve 2766 sayılı kanunla değişik maddelerince özellikle solcu olduğu düşünülen 71 üniversite personeli YÖK tarafından görevlerinden uzaklaştırıldı.

CEVAP D

59. Soğuk Savaş ve Yumuşama dönemlerinde iki büyük güç arasında silahsızlanma amacıyla birçok antlaşma yapılmıştır. Bunların en önemlileri SALT-I (1972) ve SALT-II (1979) antlaşmalarıdır. Bunların dışında ise; Antartika Antlaşması (1959), Nükleer Denemelerin Kısımları Yasaklanması Antlaşması (1963), Dış Uzay Antlaşması (1967), Deniz Yatağı (Seabed) Antlaşması (1971) Eşik Antlaşması (1974) imzalanmıştır.

CEVAP E

60. 1987-1991 yılları arasında Estonya, Letonya ve Litvanya'da gerçekleşen ve Sovyetler Birliği'nden bağımsızlık isteyen harekete Şarkı Devrimi denir. Soruda verilen diğer olayların meydana geldiği ülkeler; Sedir Devrimi Lübnan 2005, Lale Devrimi Kırgızistan 2005, Buldozer Devrimi Yugoslavya 2000, Karanfil Devrimi Portekiz 1989.

CEVAP C

61. Ahlaki Muhakeme

- Bu yaklaşımda öğretmenin rolü, ahlâkî ikilemlerin bulunduğu örnekler vererek öğrencilerin kendi çıkmazlarını çözmelerine yardım etmektir.
- Öğretmen bunu yaparken her öğrenciyi ahlâkî ikilemlerle karşılaştırır ve diğer öğrencilerin verilen örnek olayla ilgili söylediklerini duyma fırsatı verir.
- Bu yaklaşımda amaç, öğrencilerin zihnine seçilmiş değerleri yerleştirmek değildir.

CEVAP C

62. Varsayımsal veya olasılıklı düşünce olarak da bilinen "Hipotetik" düşünce sorumuzda ön plana çıkan düşünme tarzıdır.

CEVAP E

63. Sorumuzda vurgulanan ve özellikleri sıralanan teknik "Herringbone" tekniğidir.

CEVAP D

64. Kollegyum Tekniği

Panelde benzerlik gösteren bir tekniktir. Ancak panelden farkı bu teknikte bir değil, iki panel grubu vardır. Birinci grup uzman grubu (kaynak kişiler), ikinci grup ise öğrenci grubudur (tartışmacı grup). Her iki gruptaki kişi sayısı 3-5 kişi arasındadır. Dinleyicileri temsil eden öğrenci grubu konuyu sunar ve daha sonra gerekirse uzman gruba sorular sorar. Sunumlar tamamlandıktan sonra dinleyici öğrenciler de sorularını sorarak yanıtları alır. Paneli yöneten lider, dinleyicileri soru sorma konusunda özendirir ve tartışmaları özetler.

CEVAP B

65. Etnografya müzeleri yazılı nesne bırakmamış toplumların bıraktıkları maddi eşyaların bulunduğu müzelerdir. Örneğin, bir kişinin silahı, çömleği, elbisesi, ziraat ve iktisadi aletleri gibi eşyalar bulunur.

CEVAP B

66. Kapsam Geçerliliği

- Bir ölçme aracının ölçmek istediği kapsamı tam olarak yansıtıp yansıtmadığıyla ilgilidir.
- Ölçme aracının ölçmek istediği konuları, hedef davranışları ya da özellikleri tam olarak örneklemesi ve temsil etmesidir.

CEVAP A

67. Öğrenmeyi öğrenme: Bireyin kendi öğrenme eylemini etkili zaman ve bilgi yönetimini de kapsayacak şekilde bireysel olarak veya grup hâlinde düzenleyebilmesi için öğrenmenin peşine düşme ve bu konuda ısrarcı olma yetkinliğidir. Bu yetkinlik, bireyin var olan imkânları tanıyarak öğrenme ihtiyaç ve süreçlerinin farkında olmasını ve başarılı bir öğrenme eylemi için zorluklarla başa çıkma yeteneğini kapsamaktadır. Yeni bilgi ve beceriler kazanmak, işlemek ve kendine uyarlamak kadar rehberlik desteği aramak ve bundan yararlanmak anlamına da gelir. Öğrenmeyi öğrenme, bilgi ve becerilerin ev, iş yeri, eğitim ve öğretim ortamı gibi çeşitli bağlamlarda kullanılması ve uygulanması için önceki öğrenme ve hayat tecrübelerine dayanılması yönünde öğrenenleri harekete geçirir.

CEVAP B

68. Sarmal Yaklaşım Bruner tarafından önerilmiştir. İçerik, doğrusal bir sıra izlemez. Daha önce öğrenilmiş konular gerektiğinde tekrar edilebilir. Bu programla hazırlanmış içerikler daha esneklerdir. Her konunun kendi içindeki konuları arasında bir ardışıklık söz konusu olabilir. Öğrenme süresi ve öğrenilecek konular kontrollüdür. Özellikle yabancı dil öğretiminde kullanılır.

CEVAP D

69. Sorumuzda verilen alana özgü beceri "Değişim ve Sürekliliği Algılama Becerisi"dir.

CEVAP B

70. Mutlak Mekân Algısı

- Herkes tarafından objektif ölçülebilen fiziki çevredir.
- Bir fotoğraf çektiğimizde gördüğümüz her şey mutlak mekân algısına girmektedir.
- Örneğin Türklerin ana yurdunu içeren kazanımda Orta Asya'yı gösteren öğretmenimiz
- Haritalar ve özellikle son dönemlerde gelişen teknoloji temelli araçlar bu mekân algısını destekler.

CEVAP E

71. Tarihsel Empati ve Öğretimi

- Empati, bir kişinin kendisini karşısındakinin yerine koyarak, olaylara onun bakış açısıyla bakması, o kişinin duygu ve düşüncelerini doğru olarak anlaması, hissetmesi ve ona iletmesi süreci olarak tanımlanmaktadır.
- Tarihçi geçmişi anlayabilmek için, geçmişte farklı zaman ve yerlerde yaşayan insanların dünyayı nasıl gördüklerini anlamak zorundadır. Ayrıca, geçmişteki insanların davranışlarının nedenlerini araştırmak da tarihçinin görevidir (Ashby ve Lee, 1987). Tarih derslerinde öğrencilerin geçmiş anlamaları amaçlanıyorsa tarih öğretmenin tarihçinin görevlerini üstlenmesi gerekir.

CEVAP B

72. Soru kurgumuzda verilen özellikler "Selim Sabit Efendi'ye" aittir.

CEVAP A

73. Bağlama Uygun Tarihsel Empati

- Öğrencilerin bir "tarihçi" gibi düşünmeye başladıkları dönemdir.
- Araştırma yaparak, kanıtlar kullanarak, olaylar ve kişilerle ilgili hipotez ortaya atarak açıklamalar yaparlar
- **Önemli:** Bağlama uygun empati ile sınırlı empati arasındaki en büyük fark "araştırmadır"
- Artık olaylara çok yönlü ve çok faktörlü bakabilmektedir.

CEVAP C

74. Yeterlilik ve Beceriler

Öğretim programlarıyla öğrencilere kazandırılması hedeflenen yeterlilik ve beceriler ile bunlara ilişkin tanımlamalar, Avrupa Parlamentosu ve Konseyi tarafından 2008 tarihinde kabul edilen Avrupa yeterlilikler çerçevesi;

Millî Eğitim Bakanlığınca öğrenci, öğretmen, okul, ilçe ve il gelişim seviyelerinin ülke genelinde yıllık olarak izlenmesi, değerlendirilmesi amacıyla hazırlanan "millî eğitim kalite çerçevesi";

Millî Eğitim Bakanlığı ve Yükseköğretim Kurulu başta olmak üzere kamu kurum ve kuruluşları, işçi ve işveren sendikaları, meslek örgütleri ve ilgili sivil toplum kuruluşlarıyla iş birliği içerisinde ulusal ve uluslararası konu uzmanlarının katkılarıyla hazırlanan, 02/01/2016 tarih ve 29581 sayılı *Resmî Gazete*'de yayımlanarak yürürlüğe giren "Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi" dikkate alınarak belirlenmiştir.

Yeterlilik ve beceriler ile bunlara ilişkin tanımlamaların belirlenmesinde ayrıca "21. Yüzyıl Becerileri" olarak anılan yeterlilik ve beceriler ile bunlara ilişkin açıklamalar dikkate alınmıştır.

CEVAP C

75. "Öğretim programlarımızda bütünlük oluşturmak adına, tüm programlarda "öğrenme alanlarına yer verilmiştir." ifadesi yanlıştır. Çünkü bizim programımızda başta olmak üzere birçok öğretim programında öğrenme alanlarına yer verilmemiştir.

CEVAP B